

Datum 2024-05-07

Meddelande 4b/2024

Från Unilabs Laboratoriemedicin, Sörmland – gäller fr.o.m. 2024-05-22 (om inget annat datum anges i texten)

Till kunder inom Landstinget, Region Sörmland

För mer information om våra analyser - se www.anvisningar.se
Uppdaterade eller nya anvisningar finns tillgängliga senast fr.o.m. start-/justeringsdatum.

Klinisk kemi

Påminnelse om provtagningsmaterial och metoder för salivtester

Vi erbjuder salivanalyser tagna med Quantisal provtagningskit.

Provtagningskitet Quantisal finns upplagd på varudepån Mediq. Kontakta Unilabs Kundtjänst innan beställning av provtagningsmaterial. Kiten bekostas av kunden.

Analysutbud:

Amfetamin, Metamfetamin/ecstasy, Cannabis, Kokain, Opiater och Bensodiazepiner.

Observera att dessa metoder har andra gränsvärde än de tidigare metoder tagna med Oral-Eze®.

Med Quantisal provtagningskit kan vi även erbjuda Tramadol som singelanalys, Kiral analys av amfetamin samt en Multidrogsscreen.

Vi påminner även att sista analysdag för Oral-Eze® är 2024-05-22.

Maria-José Ferrandis, överläkare klinisk kemi maria-jose.ferrandis@unilabs.com

Ny analysprofil EPK-RDW-CV

Fr o m 2024-05-22 kommer analysprofil EPK-RDW-CV, med profilkod PRTRDWCV, att finnas tillgänglig för beställning. Analysen utförs dagligen.

EPK-RDW-CV analysprofil innehåller analyserna: B-Erytrocyter och Erc(B)-RDW-CV.

Indikation: Vid utredning av anemi. Red cell distribution width (RDW) är ett mått på anisocytos, erytrocyternas storleksvariationen och kan påvisa förändringar av storleksfördelning.

Erc(B)-RDW-CV beräknas utifrån erytrocytvoly m som CV% (SD x 100/MCV).

Provtagning: EDTA-rör (4-5 mL).

Viktigt att de venösa rören till Hematologi fylls helt eller till minst $\frac{3}{4}$ av avsedd volym, detta kan annars påverka kvalitén på de analyser som lämnas ut.

Obs! Erc(B)-RDW-CV kan beställas enbart som grupp tillsammans med B-Erytrocyter.

Kristina Sejersen, specialistläkare klinisk kemi, e-post: kristina.sejersen@unilabs.com

Information om ringvärden

På vår internetsida har vi publicerat en s.k. "ringlista". Listan visar vilka kraftigt avvikande analysresultat som rings ut enligt bestämda rutiner inom respektive region.

Observera att innehållet i ringlistan skiljer sig åt mellan utförande lab.

För slutenvården kan det finnas andra rutiner än de i ringlistan angivna.

Avvikande värden kontrolleras innan den meddelas – i regel via telefon - till beställare.

Ansvar ligger hos enskild kund att förse Unilabs med ett telefonnummer där ringvärden kan meddelas samt avtala eventuella jourrutiner.

Unilabs ansvar slutar efter 3 försök att ringa ut värden till kund på överenskommet telefonnummer; svarar kunden inte blir värden utringda nästa vardag.

Yttersta ansvaret för att bevaka analysresultaten ligger alltid hos beställaren.

Ringlistan finns [här](#)

Ringlistan nås även genom att söka på "ringlista" på anvisningar.se alternativt via länk från aktuell analys.

Barbara Usener, medicinsk chef Labmedicin barbara.usener@unilabs.com

Protein HC i urin som singelanalys

Fr o m 2024-05-22 kommer Unilabs införa ett analyspaket för enskilda beställningar av protein HC i urin. Paketet innehåller följande analyser:

U-HC koncentration i urin, U-kreatinin och U-HC/kreatinin-kvot. Profilen innehåller även analysen DUHC dvs beräknad mängd under 24 timmar (vanligtvis är detta ett stickprov), ifall provet är en samling och beställaren anger samlingsuppgifter.

Protein HC i urin är en tubulär skademarkör, mer info kring analysen finns på anvisningar.se

För vidare information kontakta:

Gergely Talaber, specialistläkare klinisk kemi gergely.talaber@unilabs.com

Uppdaterad analys av B- DPYD genotyp (5-Fluorouraciltoxicitet)

Från och med 2024-05-22 införs en ny analysmetod för B- DPYD genotyp (5-Fluorouraciltoxicitet). För att kunna detektera fler allelvarianter är metoden uppdaterad enligt tabellen nedan:

SNP	Allel	Genotyp	Alt. nomenklatur	Enzym mutation	Homozygot fenotyp
rs3918290	DPYD*2A	c.1905+1G>A	IVS14+1G>A	Splicingfel	Ingen aktivitet
rs55886062	DPYD*13	c.1679T>G		I560S	Ingen aktivitet
rs56038477	Haplotyp B3	c.1236G>A		Splicingfel	Reducerad
rs67376798		c.2846A>T		D949V	Reducerad

Ytterligare kontakt:

Joel Svensson, specialistläkare, klinisk kemi, joel.svensson@unilabs.com

Helena Kristiansson, tekniskt områdesansvarig, helena.kristiansson@unilabs.com

Klinisk mikrobiologi

Provtagning Akut / Dygnet Runt Norovirus (Calici):

Fr o m 2024-05-22 analyseras Akut / Dygnet Runt Norovirus (Calici) endast på [fecesprov med provtagningsrör med sked, för feces \(utan tillsats\)](#).

Det bör tas så tidigt som möjligt i sjukdomsförloppet, helst inom första dygnet.

Provmaterialet kräkning utgår.

Michael Toepfer, Spec.läkare, michael.toepfer@unilabs.com

Nedbantat utbud bland Covidanalyser

Det pågår nu rensning bland analyskoder för en mängd olika covid-relaterade analyser och provmaterial som var aktuella under olika faser och tillfällen under pandemin.

Det mest relevanta för våra kunder finns kvar. Var god se [anvisningar.se](#) och sök "covid" eller "SARS-Cov-2" för det aktuella och radikalt förminskade diagnostiska utbudet.

Michael Toepfer, Spec.läkare, michael.toepfer@unilabs.com

Feces Parasit DNA provtagningsmaterial samt ytterligare en ingående parasit

Provmaterialet fecesrör med sked gäller för analysen Feces Parasit DNA framöver.

Förutom Cryptosporidium, Giardia och Entamoeba histolytica, som tidigare, kan analysen nu detektera Cyclospora cayetanensis, en parasit som orsakar gastrointestinala sjukdom efter fekal-oral smitta genom kontaminerade livsmedel.

Michael Toepfer, Spec.läkare, michael.toepfer@unilabs.com

Kornea utgår från HSV och VZV DNA

Provmaterialet kornea (hornhinna) utgår från Herpes Simplex Virus (HSV) DNA och Varicella Zoster Virus (VZV) DNA analyserna framöver. Konjunktival ögonsekret kvarstår som okulärt provmaterial.

Michael Toepfer, Spec.läkare, michael.toepfer@unilabs.com

Provtagningslokaler för "atypiska" lunginflammationer samt kikhosta ändras

Provtagningsmaterialer för luftvägsbakterier som orsakar "atypiska" pneumonier samt kikhosta ändras till följande:

	Nasofarynx	Sputum	BAL	Svalg
Mycoplasma pneumoniae	x	x	x	x
Chlamydia pneumoniae		x	x	x
Bordetella pertussis och B. parapertussis	x	x		x
Legionella pneumonia		x	x	

Notera att analys för Legionella arter förutom den epidemiologiskt starkt dominerande arten Legionella pneumoniae inte kan detekteras med den nya analysen. Om analys för andra arter önskas så skickas provet till externt labb. Beställs via laboratorieremiss allmän.

Bordetella holmesii kan inte detekteras med kikhosta analysen.

Michael Toepfer, Spec.läkare, michael.toepfer@unilabs.com

Förändring gällande svampodling av urinprover

En stor andel av de svampodlingar som utförs på urin är beställda oavsiktligt. Candida ingår i rutinundersökningen men vid särskild svampfrågeställning ingår även en specifik svampanalys som är bättre på att särskilja olika arter. Det är sällan kliniskt relevant. Då svampodling beställs på felaktig grund innebär det merkostnad för beställaren och merarbete för laboratoriet.

För att göra valet av svampodling till ett mer aktivt beslut vid elektronisk beställning har vi valt att ta bort svampodlingen som valbar analys till urinodlingar.

Istället erbjuder vi svampodling som en egen undersökning där urinodlingen finns som en valbar analys.

Exempel Urinodling mittstråle nedan.

Nuvarande beställningsalternativ	
Undersökning	Urinodl-mittstråle
Förvald analys	Urinodl-mittstråle
Valbar analys	<i>Svampodl-mittstråle</i>

Förändring	
Undersökning	Urinodl-mittstråle
Förvald analys	Urinodl-mittstråle
Undersökning	Svampodl-mittstråle
Förvald analys	Svampodl-mittstråle
Valbar analys	<i>Urinodl-mittstråle</i>

Camilla Kiszakiewicz, Specialistläkare Klinisk bakteriologi och virologi
camilla.kiszakiewicz@unilabs.com

Byte av metod för VRE-screening från odling till molekylär analys

Fr o m 24-05-22 kommer screening för vancomycinresistent enterokocker (VRE) att utföras med PCR-analys istället för odling som första steg. Proverna anrikas liksom tidigare i en buljong över natt. Därefter görs en PCR-analys av resistensgenerna van A och van B. Negativa prover svaras ut direkt utan ytterligare undersökningar. Misstänkt positiva VRE-prover utreds vidare med odling och i aktuella fall resistensbestämning samt vanA/vanB konfirmation på framodlat isolat.

Camilla Kiszakiewicz, Specialistläkare Klinisk bakteriologi och virologi
camilla.kiszakiewicz@unilabs.com

NY analys för Malariadiagnostik

Fr o m **22 maj 2024** kommer Unilabs att erbjuda ny molekylärbiologisk analys för Malaria-DNA med Alethia-metoden från Meridian. Metoden använder isotermisk DNA-amplifieringsteknik (LAMP) för att upptäcka Plasmodium species- DNA i blodprover. Metoden skiljer inte mellan Plasmodium-arter varför positivt resultat kommer att kompletteras vidare med mikroskopi. Analysen kommer att utföras på Unilabs i Eskilstuna. Mer information hittas på våra anvisningar. V g se www.anvisningar.se.

Claudia Popa, överläkare, Klinisk bakteriologi och virologi. claudia.popa@unilabs.com

Transfusionsmedicin

Rörpost för blodpåsar och plasma på Mälarsjukhuset

Fr.o.m. 20 maj kommer man att kunna få reserverade komponenter skickade direkt till avdelningen via rörpost (speciella patroner för detta).

GUL PATRON

Blodkomponenter som kan erhållas via rörpost är:

- Erythrocyter, leukocytreducerade
- Plasma, färskfryst tinad

Övriga blodkomponenter måste hämtas på plats hos blodcentralen:

- Trombocyter
- Specialkomponenter t.ex. tvättat blod, bestrålade erythrocyter
- Transfusionspaket (4 Erythrocyter + 4 Plasma + 1 Trc)
- Blodkomponenter vid Blödningslarm

Avdelningen/mottagningen ringer blodcentralen/kemlab när de vill ha leverans av blodkomponenter med rörpost.

Blodenheter som skickas via rörpost skall användas direkt efter mottagandet på avdelning. **Inga returer är möjliga, beställ bara det blod som ska ges till patienten.**

I den gula patronen kan man skicka 1 st erythrocyter/plasma åt gången.

De gula patronerna är endast till för rena blodkomponenter, inga prover eller perforerade blodenheter får skickas i dessa p.g.a. risken för kontamination.

På blodcentralen finns 4 gula patroner för blodtransport. Det är viktigt att returnera patronen så snart som möjligt. I varje gul hylsa medföljer två skumgummipackningar för att skydda blodkomponenten i hylsan, dessa skall alltid returneras med den gula patronen.

Blodkomponenter som ingår i ett blödningslarm eller transfusionspaket skall hämtas på blodcentralen då dessa lämnas ut i kylboxar avsedda för ändamålet, för att undvika onödig kassering av de blodkomponenter som inte transfunderats.

Har man beställt en blodenhet som ej används skall denna alltid återlämnas på plats på blodcentralen så snart som möjligt, den får inte kasseras på avdelning.

Det är heller inte tillåtet att förvara icke transfunderade blodkomponenter i eget kylskåp på avdelning enligt föreskrift från Socialstyrelsen (SOSFS 2009;28, bilaga 2 och 6 (avsnitt A)).

Kontaktperson Transfusionsmedicin Mälarsjukhuset: Git Mersin 016-10 46 70